

Rozesílka Lísky

Informace, náměty a metodická podpora pro EVVO

LÍSKA

Vážení kolegové ve školách, neziskových organizacích, úřadech, firmách a dalších institucích, milí příznivci ekologické výchovy, zde je Váš dubnový balíček informací na podporu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty s číslem 8/2014.

Balíček obsahuje pozvánky na akce, zejména ke Světovému dni pro Fair trade, termíny a propozice vyhlášených soutěží, zajímavé články i příklady dobré praxe.

V těchto dnech jsme ukončili osvětovou kampaň **Ptáci – žijí tady s námi** a zahájili **osvětovou kampaň „Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny“**. Přijměte pozvání na dva semináře a exkurzi do rakouského Tullnu. Druhou květnovou sobotu budeme **férově snídat na několika místech našeho kraje – Světový den pro Fair trade a Férová snídaně již 10. května. Snídaně odstartuje kampaň na podporu fair trade a místních produktů „Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené“**.

Osvětové kampaně Lísky v roce 2014:

- **Ptáci – žijí tady s námi**, 1.4.- 2.5.2014,
 - garant: CEV Žabka při SVČ Klubko Staré Město
- **Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny**, 1.5.- 30.6.2014,
 - garant: Centrum Veronica Hostětín
- **Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené**, 10.- 25.5.2014,
 - garant: Přírodovědné centrum Trnka při DDM Uherské Hradiště
- **STROMY a my**, 28.9.- 26.10.2014,
 - garant: Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště
- **Skutečně zdravá škola**, celoročně

Občanská iniciativa Skutečně zdravá škola, <http://www.skuteczdravaskola.cz/>

Aktuální zprávy, náměty a příklady dobré praxe najdete na

<https://www.facebook.com/skuteczdravaskola?fref=ts>

Kontakt: Bohuslav Sedláček, Tomáš Hlinský, skuteczdravaskola@email.cz

Aktuální přehled akcí v regionu najdete na webu Lísky v **Krajském kalendáři akcí**. Pozvánky na své akce, výstavy, semináře apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí můžete průběžně zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz My Vám za ně děkujeme a aktuálně je zařazujeme na web i do rozesílky.

Klub Lísky

Líbí se Vám programy a činnosti Lísky? Máte rádi přírodu, tradice a kulturu (nejen) Zlínského kraje?

Svým členstvím v Klubu podpoříte naše poslání a programy, a zároveň dáte najevo, že nám fandíte. Více informací [najdete zde](#).

[Přečtěte si](#), jak Klub Lísky funguje a co nabízí.

[Příhláška do Klubu ke stažení zde](#)

Informace i ukázkový list pro rodiny s dětmi najdete na <http://www.liska-evvo.cz/doc/klub-lisky>

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

nadace
partnerství
| LIDÉ A PŘÍRODA

Zlínský kraj

Kde Líska pomáhá

➤ Sbíрка Světluška: Komu svítí Světluška

Světluška provází děti a dospělé s těžkým zrakovým postižením na jejich cestě k samostatnosti.

Přispívá na speciální pomůcky, jako jsou mluvící počítače či optické lupy, na vodící psy, osobní asistenci pro zrakově postižené děti integrované do běžných škol. Podporuje zrakově postižené studenty. Financuje projekty, které rozvíjí talent a tvořivé schopnosti lidí se zrakovým postižením.

<http://svetluska.centrum.cz/win/pro.phtml>

➤ Dobrý anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění. Více na <https://www.dobryandel.cz/>

Šíříme myšlenku Dobrého anděla a pomáháme oslovit a získat další Dobré anděly.

Aktuality, které stojí za to číst

❖ Osvětová kampaň Ptáci – žijí tady s námi

Ptáci jsou všude kolem nás, stačí se jen podívat z okna, projít se parkem nebo mezi poli. Dříve či později určitě nějakého zástupce z ptačí říše uslyšíte zpívat krásné písně, a když se bude dívat pozorně, zanedlouho ho také zahlédnete, jak proletuje třeba mezi stromy. Nezáleží přitom, jestli bydlíte v centru rušného velkoměsta, nebo máte dům se zahradou na malé, tiché vesnici. Ptáci zkrátka tady žijí s námi. To ale neznamená, že by se jim vyhýbaly změny ve světě kolem nás. Například čápi, kteří byli zvoleni letošním ptákem roku, na změny prostředí silně reagují. Ti bílí postupně opouštějí úrodné nížiny zaplavené zemědělskými chemickými přípravky a stěhují se výše do hor, což jim usnadňuje i změna klimatu. Naopak černí čápi se z dříve plachých lesních ptáků, které bylo těžké jen zahlédnout, stávají stále běžnějšími a nezdědka se s nimi setkáme i na potoce uprostřed vesnice. Kolik dalších druhů se ale nedokázalo těmto změnám přizpůsobit? Co pro ně proměny krajiny znamenají? Jak jim můžeme pomoci? To zjistíme, jen pokud jim budeme věnovat naši trvalou pozornost a aktivní ochranu.

Již popáté připravila Líska v našem regionu osvětovou kampaň **Ptáci - žijí tady s námi**. Kampaň byla zahájena 1. dubna, na **Mezinárodní den ptactva**. Kampaně se zúčastnily dvě desítky středisek ekologické výchovy, občanských sdružení, muzeí i škol. „Nabídka jejich aktivit byla rozmanitá, stejně jako ptačí říše. Konaly se nejrůznější výukové programy, soutěže, exkurze a vycházky s ornitology nebo výstavy. Děti i dospělí vyrazili na výlety či pozorování ptáků ve volné přírodě, nebo vyráběli ptačí krmítka či budky,“ připomněla Iva Koutná, předsedkyně Líska.

Cílem kampaně je zvýšení informovanosti dětí i dospělých, poznávání a získávání dovedností. Kampaň upozorňuje na konkrétní programy k udržení a zvýšení biodiverzity druhů ptactva, zachování jejich populace a na ochranu jejich přírodního prostředí v blízkosti lidských sídel na území Zlínského kraje.

Líska, o.s. pro EVVO ve ZK vyhlašuje na podporu akce Pták roku, kterým je čáp bílý i čáp černý [soutěž "Pozoruj, objevuj a pošli"](#).

Vymyslete a napište říkanku, básničku, hádanku či příběh, nebo nám zašlete fotku či obrázek ukazující život čápů. Své dílo nám pošlete nejpozději do 30.5.2014 na e-mail infoevvo@seznam.cz nebo na adresu Líska, Rokytnice 436 (Základní škola), 75501 Vsetín.

Soutěž je určena třídním kolektivům, rodinám i jednotlivcům. Všechna díla budou vyhodnocena v rámci Krajského veletrhu v ZOO Zlín Lešná, který proběhne 5.6.2014. Na oceněné autory čeká diplom a odměna.

❖ Osvětová kampaň Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny

Od prvního května až do konce června proběhne v našem regionu druhý ročník osvětové kampaně Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny, kterou zaštiťuje sdružení Líska. Během dvou měsíců se uskuteční řada zajímavých akcí, které mají podpořit budování přírodních zahrad a hospodaření v souladu s přírodou.

Přidejte se k nám a navštivte některý ze seminářů, besed, výukových a zážitkových programů.

Líska rovněž vyhlašuje soutěžní přehlídku fotografií nazvanou Živá zahrada. Do soutěže můžete zasílat nejrůznější fotografie dokládající oživení zahrady – krmítka, budky, pítka, hmyzí domečky, úkryty apod. Vyrobené a umístěné objekty vyfotografujte přímo v zahradě a poté pošlete nejpozději do 17. června 2014 na infoevvo@seznam.cz Těšíme se na Vaše příspěvky.

❖ Férová snídaně již v sobotu 10. května

Největší svátek odpovědné spotřeby a fair trade v Česku. Podle posledních údajů se bude slavit na 100 místech a seznam ještě stále není definitivní! Podívejte se na: <http://www.ferovasnidane.cz/> a snadno zjistíte, jestli se Férová snídaně chystá i ve vaší obci. Jestli ne, zorganizujte ji sami, ve vašem oblíbeném parku, hospůdce, na zahradě...

Co je férová snídaně? Fair trade – radost kdykoli a kdekoli

Férová snídaně ve vašem městě je piknikový happening na podporu fair trade a odpovědné spotřeby. Koná se při příležitosti Světového dne pro fair trade, což je svátek, který slaví druhou květnovou sobotu tisíce lidí na celém světě. Přidejte se k nim a posnídejte taky! V roce 2013 jsme slavili v sobotu 11. května 2013.

[Více informací](#)

Co je to fair trade?

Fair trade dává lidem ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek. Zemědělci dostávají spravedlivě zaplacenou, pěstují s ohledem na životní prostředí a jejich děti mohou chodit do školy. Fairtradový výrobek poznáte například podle certifikační známky Fairtrade® (viz obrázek). Více informací najdete [zde](#) a také [tady](#)

Co s sebou na snídani?

Fairtradové dobroty se rády kamarádí s těmi lokálními. Můžete si upéct buchtu z fairtradového kakaa a cukru, biomouky, medu od místního včelaře a vajíček od souseda a k tomu si uvařit do termosky fair trade čaj nebo kávu. Nemáte čas ani chuť na pečení? Pak stačí chleba namazaný marmeládou z jahod z vaší zahrádky, fairtradovou čokoládovou pomazánkou nebo sýrem od místního farmáře.

Deka, hrníček, talíře, ubrousky, nože a lžičky by ve vašem košíku taky neměly chybět!

Kde budeme snídat ve Zlínském kraji:

Vsetín, Uherské Hradiště, Staré Město, Uherský Brod, Hostětín, KOSENKA Valašské Klobouky, Zlín

Více na přiloženém plakátě regionálních akcí, nebo na <http://www.ferovasnidane.cz>

❖ Podpořte projekt Skutečně zdravá škola

Iniciativa rodičů má za sebou 5 měsíců práce na zlepšení stravování ve školách a školkách. Téměř po celou dobu jí poskytuje zázemí Líska.

V úterý 15. dubna se v **prostorách Senátu ČR konal seminář na téma "Zdravější školní stravování"**:
http://zpravy.idnes.cz/stat-chce-omezit-na-skolach-automaty-se-sladkostmi-fwy-/domaci.aspx?c=A140415_114914_domaci_jj

Ve čtvrtek 24. dubna proběhl **Kulatý stůl o školním stravování**, který ukázal, že za současného stavu nelze čekat, že školní jídelniček bude lákavější a významněji podpoří zdravý životní styl současných školáků. **Z diskuse odborníků, kteří zastupovali státní správu i rodičovskou veřejnost, vyplynulo, že je třeba podporovat zdravější stravovací návyky dětí. Názory, jak toho dosáhnout, se však velmi různí. Podle MŠMT a ČŠI jsou stávající předpisy v pořádku, rodiče si však stěžují na to, jak vypadá školní jídelniček v praxi, podle nich obsahuje příliš masa a polotovarů. Shoda panuje pouze v otázce automatů na cukrovinky a slazené nápoje, které by bylo žádoucí ze škol odstranit.**

Kulatý stůl ukázal, že rodičovská veřejnost a orgány, které podobu školního stravování určují, těžko nacházejí společnou řeč. Shodují se jen na drobnějších změnách, jako zákaz automatů na pochutiny.

Ačkoli jsou **předpisy a spotřební koš** formálně v pořádku, praxe ve školních jídelnách vypadá jinak: v pokrmech převažuje maso a mléčné výrobky nad zeleninou a ovocem, jídelny používají polotovary a dětem zbytečně podávají slazené nápoje.

Situace školních jídelen je svízelná, neboť jejich vedoucí mají malé platy, mnohým také chybí informace a vzdělávání potřebné pro vaření podle modernějších poznatků o výživě.

Školní stravování je třeba propojit s výukou. Děti by se měly učit o tom, jak se správně stravovat a mít možnost si prospěšné návyky upevňovat ve škole i doma. Vzdělávat je proto nutné nejen děti, ale i rodiče a pracovníky jídelen. Čím lepší je spolupráce školy a rodiny, tím úspěšnější je zavádění zdravějších pokrmů do školního jídelníčku a jeho obliba mezi dětmi.

Příklady z praxe dokazují, že **vaření z čerstvých a místních potravin je finančně reálné**, pokud škola naváže partnerství s místními dodavateli a využije například podpory Agrární komory.

Videozáznam, audiozáznam a shrnutí Kulatého stolu, který se konal 24. dubna, najdete [ZDE](#).

Olga Pohl, tisková mluvčí EDUin, řekla: „*Jestli se má stravování ve školách pohnout směrem k chutnější a zdravější nabídce, musí se rodiče ozvat podstatně hlasitěji. Ano, předpisy školám nebrání vařit zdravěji, samy o sobě ale nic nezmění. Současný systém, kdy je všechno nařízeno jednotně a shora, je přežitý. Změna však může přijít jedině zezdola. Dokud rodiče nevyvinou tlak, který vyvolá diskusi všech, koho se školní stravování týká, bude většina jídelen dál vařit jako před třiceti lety.*“

<http://www.eduin.cz/tiskove-zpravy/tiskova-zprava-skolni-jidelny-se-nezmeni-dokud-rodice-nebudou-opravdu-chtit/>

Více o iniciativě a programech na webu a Facebooku.

Občanská iniciativa Skutečně zdravá škola
<https://www.facebook.com/skutečnězdravaskola>
<http://www.skutečnězdravaskola.cz/>

Telefon: 732 96 72 06

❖ Znáte ve vašem okolí tradiční řemeslníky, zemědělce či výrobce?

Využíváte jejich služeb či nakupujete jejich zboží? Pomozte nám prosím s dotazníkovým šetřením, které je součástí realizace projektu Poctivě vyrobené - podpora udržitelné místní ekonomiky ve Zlínském kraji. Výsledkem bude studie hodnotící současné veřejné mínění obyvatel regionu z hlediska spotřeby a užívání místních výrobků.

Dotazník, který je ke stažení pod textem, nám odešlete do 15.5.2014 elektronicky nebo písemně na adresu infoevvo@seznam.cz. Děkujeme, Vaše Líska.

[Dotazník ve formátu .doc ke stažení](#) (178.50 KB)

[Dotazník ve formátu .pdf ke stažení](#) (656.54 KB)

<http://www.liska-evvo.cz/doc/znate-ve-vasem-okoli-tradicni-remeslniky-zemedelce-ci-vyrobce>

❖ Přírodní zahrada oslavovala první rok

Na 300 osob využilo příležitost oslavit 1. máj netradičně – v přírodní zahradě. Poznali na vlastní kůži vše, co s přírodní zahradou souvisí – ochutnali plevely a bylinky, pozorovali hmyzí obyvatele zahrady, voněli k rostlinám, zkoumali kompost, dozvídali se nové informace o zahradničení v souladu s přírodou, ale především se dobře bavili. Umožnila jim to Zahradní slavnost, kterou pořádalo Centrum Veronica Hostětín.

Ukázková přírodní zahrada Centra Veronica Hostětín slavila první rok od získání mezinárodně platného certifikátu a oslavu pojala „po svém“. Na stole našli hosté neobvyklé pohoštění z darů zahrady. To, co běžně nazýváme „plevel“, bylo totiž povýšeno na jednu z hlavních surovin. Chléb s pomazánkou z ptačince žabince, kopřivy či medvědčího česneku, ozdobený sedmikráskami, kozlíček polníček, bršlice kozí noha, kokoška pastuší tobolka – to vše mohli hosté nejen vidět a poznávat, ale také ochutnat. Jako osvěžující a zdravé nápoje byly podávány výluhy z bylinek. Pro konzervativnější návštěvníky byly připraveny raw (nepečené) moučníky, dorty bez cukru i výtečné domácí frgále, doplněné o hostětínský mošt a sodovku z konopí.

Po uspokojení chuti se návštěvníci vydali zkoumat přírodní zahradu, pod dohledem odborníka a poradce. Pro dospělé byly připraveny 4 exkurze, při kterých se dozvěděli vše o životě v zahradě, kde se nepoužívají chemikálie – umělá hnojiva, pesticidy, herbicidy ani rašelina a kde se pro boj se škůdci využívají jejich přirození nepřátelé – ptáci, hmyz, plazi, ježci, žáby, netopýři. Seznámili se i s typickými prvky přírodních zahrad – bylinkovou spirálou, sluneční pastí, klíčovou dírkou, vyvýšenými záhony a bylinkovými záhony.

Děti zahradu poznávaly hrou, při naučně-zábavné stezce. Vyzkoušely si na ní, jaké je to být hadem, včelkou, netopýřem či ještěrkou a podívaly se, kde tyto živočichové v zahradě bydlí a dozvěděly se o nich zajímavé informace. Některé příbytky pro živočichy – konkrétně domeček pro škvory a budku pro ptáky – si mohly i vyrobit a odnést domů.

„Až do dneška jsem netušila, že škvor je užitečný, sedmikrásky můžeme jíst a to, co na zahrádce hubím, mohu použít na nedělní oběd“, říká o akci účastnice Eliška Dosoudilová. „Děti se zde skvěle vyřádily, především závěrečná hra s vodním mlýnkem v potoku byla skvělá. Já odjíždím s pocitem příjemně stráveného dne a s tím, že už vím, co dál se svojí zahradou“.

„Zahradní slavností téma přírodních zahrad nekončí. V květnu a červnu se mohou zájemci vydat na exkurzi po přírodních zahradách, např. do Valtic a rakouského Tullnu, kterou pořádá sdružení Líska. 21.-22. června bude v Centru Veronica detailní seminář o přírodních zahradách, zájemci mohou využít též naši poradenské činnosti nebo si nechat svoji zahradu certifikovat. A určitě se mohou přijet na naši zahradu podívat a inspirovat se v ní“, dodává Hana Machů z Centra Veronica.

<http://hostetin.veronica.cz/prirodni-zahrada-oslavovala-prvni-rok>

Zdroje (nejen) pro EVVO

- **Nadace VIA: Rychlé granty 2014**
<http://nno.ecn.cz/index.stm?apc=nF2x1--&x=2396776>

Pozvánky na akce, vzdělávací a osvětové programy v regionu

- **Zveme Vás na Den pro přírodu – XI. Krajský veletrh EVVO v ZOO Zlín Lešná, 5.6.2014**
Přijměte naše pozvání na tradiční regionální akci, na které se můžete seznámit s programovou nabídkou a službami středisek ekologické výchovy, organizací, škol i úřadů.
Veletrh je jedinečným místem pro sdílení zkušeností a námětů, inspiraci, navázání a prohloubení kontaktů, získání publikací, pomůcek, metodik a informačních materiálů do školní výuky, pro zájmové vzdělávání, práci v neziskových organizacích i váš volný čas. Představíme vám výukové a vzdělávací programy, exkurze, tábory a pobyty, školní i komunitní projekty, osvětové kampaně, soutěže a volnočasové aktivity, místa pro výlety i pomůcky, publikace, fairtradové a regionální výrobky.
Na místě bude možné zakoupit zajímavé materiály, knihy, pomůcky i regionální a fairtradové výrobky.
Letos poprvé je program Veletrhu otevřen i školním třídám, skupinám dětí, rodinám s dětmi a návštěvníkům ZOO.
Pozvánka s přihláškou v příloze, <http://www.liska-evvo.cz/doc/regionalni-vzdelavaci-akce>
- **Konference Venkovská krajina 2014, 23.-25.5.2014, Centrum Veronica Hostětín**
12. ročník konference Venkovská krajina. Jejím cílem je vytvořit pracovní rámec pro setkávání odborníků z řad studentů i jejich odborně zdatných kolegů, kteří již prošli bohatou praxí. Podmínkou je zájem o téma venkova a krajiny. Konference poskytuje prostor pro mezioborové diskuse.
<http://hostetin.veronica.cz/konference-venkovska-krajina-2013>
- **MUZEUM REGIONU VALAŠSKO ZVE NA PŘÍRODOVĚDNÉ PŘEDNÁŠKY A PROGRAMY**
Více informací na www.muzeumvalassko.cz
Naučte se s námi poznávat mechorosty!
Určovací kurz pro začátečníky se bude pořádat v sobotu 10. 5. 2014 od 10:00 hod. v laboratoři biologie na Gymnáziu Fr. Palackého ve Valašském Meziříčí. Počet míst je omezen, hlaste se proto prosím předem. Více na: <http://www.muzeumvalassko.cz/vystavy/mechorosty-urcovaci-kurz/>
- **Víkend otevřených zahrad**
<http://www.vikendotevrenychzahrad.cz/index.php?exe=chci-navstivit>
<http://www.vikendotevrenychzahrad.cz/index.php?exe=kraj&kraj=14>

Výstavy ve Zlínském kraji

- **14/15 Baťův institut Zlín, nabídka na www.14-15.cz**
- **Muzeum regionu Valašsko, aktuální výstavy najdete na <http://www.muzeumvalassko.cz>**

Pozvánky na akce a vzdělávací programy v jiných místech ČR

- Letní škola **Využití moderních médií v kampaních na ochranu životního prostředí a zejména pak na ochranu klimatu.**

Letní školu pořádá německá organizace KMGNE, koná se **18. - 30. 8. v Německu** v oblasti Mecklenburských jezer, v angličtině, s tlumočením do němčiny a španělštiny. Výstupem každého účastníka kurzu bude vlastní konkrétní mediální produkt, využitelný pro vaši práci/kampaň. KMGNE má s podobnými akcemi celkem bohaté zkušenosti.

Pro účastníky z ČR je vyhrazeno 5 míst, pro která budou poskytnuta stipendia. Stipendium pokrývá náklady na školné, ubytování, jídlo a část nákladů na dopravu. Účastníci si hradí pouze 25% nákladů na cestu do Německa. Účastníci kurzu získají certifikát o absolvování kurzu vydaný University of Wuppertal, the Eberswalde University for Sustainable Development a College fo Popular Arts a kredity v rámci European credit transfer systému.

Vzdělávání a metodická podpora EVVO

❖ Semináře, exkurze

Připravujeme pro Vás:

- **Exkurze do Valtic a Tullnu po bylinkových a přírodních zahradách, 30.5. 2014**
Exkurze do **Bylinkové zahrady Tiréé Chmelar ve Valticích**,
 - www.bylinkovazahradavaltice.cz/o-zahrade/Default.aspxa výstavního areálu rakouské zemské výstavy **Natur im Garten, Tulln**, kde budete mít možnost načerpat inspiraci z mnoha různých pojetí a stylů zahradní architektury zářmované principy přírodní zahrady, www.diegartentulln.at
- **Školní přírodní zahrada – budování krok za krokem (pro MŠ a ZŠ)**
Termín: 7.5.2014, 9.30 – 13.30 hodin
Místo: ZŠ Rokytnice, Vsetín
Seminář představí cíle EVVO, význam a příklady péče o prostředí školy, zejména školního pozemku a zahrady školy. Na semináři projdou účastníci procesem přípravy a plánování přeměny školní zahrady na přírodní školní zahradu. Získají informace i materiály o přírodních zahradách i konkrétní náměty na budování a umístění prvků a jejich využití nejen v environmentální výchově. Dále se seznámí s využitím nejpestřejších dětských her, činností a úkolů k vytvoření a upevnění kladného vztahu k přírodě, získání praktických a teoretických poznatků o přírodě.
Lektoři: Mgr. Marie Kordulová, L. a T. Dopitovi, Edita Votrubová
- **Školní přírodní zahrada – učebna pod našimi okny (pro MŠ a 1st. ZŠ)**
Termín: 10.6.2014, 9.30 – 14.30 hodin
Místo: ZŠ Rokytnice, Vsetín
Seminář představí cíle EVVO, význam a příklady péče o prostředí školy, zejména školního pozemku a zahrady školy. Během semináře seznámíme účastníky s metodami, formami a aktivitami environmentální výchovy zaměřenými na využití zahrady školy. Nabídneme možnosti vnímání zahrady jako jedinečného prostoru pro podporu zvědavosti, zážitkového učení a realizace environmentální výchovy prostřednictvím smyslové, výtvarné, dramatické, pohybové a hudební výchovy v terénu s využitím badatelských aktivit. Budou prezentovány podnětné prvky ze dřeva, kamene, rostlin a jejich využití pro celostní rozvoj. Dále budou uvedeny příklady výchovně vzdělávacích aktivit, vhodných pro realizaci na školní zahradě.
Lektoři: Mgr. Marie Kordulová, L. a T. Dopitovi

- Krajský veletrh, ZOO Zlín Lešná, 5.6.2014, <http://www.liska-evvo.cz/doc/regionalni-vzdelavaci-akce>

Pozvánky a přihláška ke stažení na <http://www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele>

❖ Programy a služby Lísky a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace

- Pokud potřebujete při plánování či realizaci environmentální výchovy konkrétní **metodickou pomoc a konzultace, máte zájem o elektronickou rozesílku, materiály k EVVO, vzdělávací akce, výukové programy pro žáky, kontakty na organizace** apod., potom využijte služby a programy Lísky, o.s. **Kontakt:** infoevvo@seznam.cz, telefon 605 806 840
- Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě M.R.K.E.V.** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Do obou sítí je možné se registrovat průběžně. Veškeré **informace o podmínkách registrace** naleznete na: <http://www.pavucina-sev.cz>, sekce Pro školy.
Krajským koordinátorem ve Zlínském a Moravskoslezském kraji je ALCEDO – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace a přihlášky, alcedo@alcedovsetin.cz

❖ Výukové programy pro MŠ, ZŠ a SŠ

Nabídku výukových programů středisek ekologické výchovy a organizací najdete na

<http://www.liska-evvo.cz/doc/programy-a-souteze-pro-zaky>

- ✓ Líska připravila na květen **výukový program Den s babičkou a dědečkem** (vhodný pro MŠ a 1.-3. třídu ZŠ) a nový program **Doba férová** (pro II. stupeň ZŠ a SŠ). Objednávat můžete na infoevvo@seznam.cz

Tipy na tábory a dovolenou pro rodiny s dětmi

Nabídky na rok 2014 postupně přidáváme na

<http://www.liska-evvo.cz/doc/programy-a-souteze-pro-zaky>

Dovolená s příběhem krajem žitkovských bohyň v termínu 22. - 26. srpna 2014.

<http://hostetin.veronica.cz>

Tipy na výlety, exkurze, výstavy (nejen) pro školy

V této rubrice najdete Vaše i lískové tipy, zkušenosti a zážitky z různých výletů, exkurzí a výprav do přírody.

- **Vyzkoušejte pasivní dům na vlastní kůži.** Vezměte své děti, přátele či kamarády do ekopenzionu – a ukažte jim, jak se dá bydlet, aniž byste protopili majlant. Ubytujte se v komfortních 2–4 lůžkových pokojích (s vlastním sociálním zařízením, kapacita 25 lůžek) a v klidu si projděte [celý Hostětín](#) i čarokrásnou krajinu v okolí. Více na <http://hostetin.veronica.cz/ekopenzion>
- **Naplánujte si návštěvu 14/15 Baťova institutu Zlín,** který nabízí celoročně programy pro školy, skupiny dětí i rodiny s dětmi, www.14-15.cz
- **Zámek Lešná u Valašského Meziříčí.** Otevírací doba je **úterý až pátek 9–15, víkendy 9–16 hodin.** Další informace o chystaných akcích najdete na webových stránkách Muzea regionu Valašsko: <http://www.muzeumvalassko.cz/objekty/zamek-lesna/aktualni-vystavy/>

Soutěže (nejen) pro školy a skupiny dětí

Přehled soutěží najdete na <http://www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas>

- **Termíny soutěží:**
 - **Zelený lísteček – soutěž pro 1.-3. třídy ZŠ,** Valašské Meziříčí, 15.5.2014
 - **Zlatý list – soutěž pro ZŠ,** regionální kolo ve Zlínském kraji, Valašské Meziříčí, 20.-21.5.2014. *Pořádá SVČ Domeček a ZO ČSOP Javorníček Valašské Meziříčí*
 - **6. ročník Eko-olympiády pro ZŠ Zlínského kraje:** středa 21. května 2014, 8.30 -14.00 hod, Základní škola Zlín Štípa. Další informace na www.zsstipa.cz
 - **ŽA-BA-KO, žakovská badatelská konference, Vsetín, 25.6.2014,** <http://www.liska-evvo.cz/doc/zabako-v-roce-2014>
- **CEV Žabka při SVČ Klubko St.Město,p.o. připravila pro žáky II. stupně a SŠ na školní rok 2013/2014 soutěž o životním prostředí - Poslouchejme přírodu !!!**
e-mail: kravackovap@seznam.cz, www.cevzabka.xf.cz

Projekty (nejen) pro školy a skupiny dětí

- **Fairtradové školy**
jsou součástí kampaně Fairtradová města – mezinárodní iniciativy označování míst, kde je podporován fair trade. Cílem kampaně je osvěta v oblasti fair trade a podpora prodeje fairtradových produktů v daném místě.

Status Fairtradová škola

mohou získat školy na všech úrovních vzdělávacího systému. Dávají jím najevo svou společenskou odpovědnost a zájem o globální rozvojové vzdělávání. Pro bližší informace a podporu v získání statusu kontaktujte http://www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly

- **Světová škola**
Certifikát uděluje společnost Člověk v tísni, o.p.s. ve spolupráci s dalšími neziskovými organizacemi (ADRA, o.s., EDUCON, NaZemi, ARPOK). O získání se mohou ucházet základní i střední školy po splnění několika kritérií.
Staňte se výjimečnou a elitní školou, která se zajímá o dění okolo sebe i na celé planetě!
- **Globální rozvojové vzdělávání**
Náměty a projekty do výuky získáte na <http://www.globalnirozvojovevzdelavani.cz>

Skutečně zdravá škola – občanská iniciativa usilující o změnu stravování ve školách a školkách.

➤ Hledáme zdravé recepty pro školní jídelny!

Pošlete nám své odzkoušené, oblíbené, zdravé recepty, které vaříte v jídelně, restauraci anebo doma. Všechny recepty vyhodnotíme, v případě potřeby upravíme tak, aby je bylo možné používat v jídelnách školek a škol. Zajistíme předání receptů školním jídelnám a nejlepší vytiskneme, i s odkazem na autora, v receptáři, který budeme jídelnám volně nabízet.

Vaše recepty pomohou kuchařkám školních jídelen již nyní vařit dětem zdravěji i podle podmínek současného spotřebního koše. Celý receptář plánujeme aktualizovat poté, co se nám podaří zajistit úpravu pravidel pro školní stravování, na čemž usilovně pracujeme.

Už nyní nám recepty nabídl [Country Life](#), [Probio](#), restaurace [Bazalka](#), [MŠ Landie](#) či společnost [Zátiší group](#), která zajišťuje vaření v několika pražských zahraničních školách. Těšíme se také na vaše recepty.

Výzvu podpořil [Biospotřebitel](#) a [Smart press](#) nabídkou jejich knih pro autory nejlepších receptů. Můžete se těšit na [BioAbecedář](#) a [Biokuchařku](#) Hanky Zemanové a ilustrovanou knihu pro děti [S biáčken na ekostatku](#).

Recepty posílejte na emailovou adresu: skutecnezdravaskola@email.cz

Více zde: <http://www.skutecnezdravaskola.cz/news/hledame-zdrave-recepty-pro-skolni-jidelny/>

Zelené okénko

- **Zelené úřadování**
je zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, školky, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje jednak systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a jednak nakupování.
- **Zelené nakupování**
je takový způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Ekologický institut Veronica, který se zeleným úřadováním a zeleným nakupováním dlouhodobě zabývá, vydal řadu materiálů a informační letáček, který najdete v elektronické podobě na www.veronica.cz

- Doporučujeme stránky Ekologického institutu Veronica, věnované udržitelné spotřebě domácností, www.umenivybirat.cz
- **Žijte BIO** www.bio-info.cz
vám přináší návody a inspiraci, jak žít zodpovědný život, každý den. Pokud považujete hodnoty jako šetrné zacházení s přírodními zdroji, zodpovědnost či etiku za důležité, pak rubrika „Žijte BIO“ je právě pro vás. Je určena pro ty z vás, kteří život vychutnávají plnými doušky a zároveň berou ohled na druhé a přírodu.
- **Stránky sdružení TEREZA** www.nejsetrnejsi.cz

Fair Trade (Spravedlivý obchod)

Fair trade je způsob obchodu, který dává drobným pěstitelům, řemeslníkům i zaměstnancům ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek. Pokud si český spotřebitel koupí fairtradový výrobek, dává tak přednost výrobkům, za nimiž nestojí zneužívání dětské práce, nelidské pracovní podmínky, či devastace životního prostředí. Více informací najdete na www.nazemi.cz/fairtrade

Prodejní místa:

- **Výrobky Fair trade můžete zakoupit v Lísce - budova Základní školy Vsetín, Rokytnice 436**
Pondělí - čtvrtek: 8.30 – 11.00, 12.00 – 16.00 hodin
Návštěvu si můžete domluvit předem na infoevvo@seznam.cz nebo 604 650 109.
Zajistíme pro Vás též fairtradové občerstvení či balíčky na vašich akcích, více na infoevvo@seznam.cz
 - AMBOS MUNDOS provozuje **rozvojový obchůdek "Oba světy"**. Více o obchůdku a sortimentu najdete na AMBOS MUNDOS, www.ambosmundos.cz
 - Ve Vsetíně můžete navštívit **Poetickou kafeterii** (v sousedství parkoviště u Jednoty).
V nabídce kávy a čajů si vyberete i ty se značkou Fair Trade, více na www.poetkafeterie.cz
 - **Krámek u kouzelného stromu**, Holešov, <https://www.facebook.com/pages/Kr%C3%A1mek-u-kouzeln%C3%A9ho-stromu/165015163641604>
-
- **Líska je členem pracovní skupiny pro Fairtradové město Vsetín.**
 - **Líska je místním podporovatelem fair trade, http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele**

Biopotraviny, místní produkty, regionální značky, farmářské trhy a obchůdky

- **Regionální značky**
<http://www.regionalni-znacky.cz>
- **Rodinná firma Koldokol z Bílých Karpat**, <http://www.koldokol.cz>
Bioláda zahrada získala ocenění TOP DELIKATESA na veletrhu Víno a delikatesy, který bude v Praze od 23.-25.4.2014.

Prodejní místa:

- ✓ **Centrum Veronica Hostětín**, <http://hostetin.veronica.cz/>
- ✓ **Prodejna ODTADYMA, o.p.s.**,
Seninka 2 - prodejna ve Vsetíně, přízemí Domu Kultury.
- ✓ **Obchod Z DĚDINY** nabízí jídlo z našeho regionu.
Sortiment obchodu pochází z farem, od malých a středních zpracovatelů převážně ze Zlínského kraje, e-mail: obchod@zdediny.cz
<http://www.facebook.com/zdedinyzlin> Regionální potraviny, www.zdediny.cz

Recepty z naší kuchyně – patronkou rubriky je paní Milena Kovaříková

Těšíme se na zajímavé a chutné recepty z Vašich kuchyní. Vítejte recepty pro domácí i školní vaření. Originální recepty, nebo ověřené recepty s uvedením zdroje můžete posílat na infoevvo@seznam.cz Rádi bychom podpořili místní produkty, zdravé stravování, fairtradové suroviny, tradiční recepty a recepty v návaznosti na zvyky a tradice našeho regionu.

VOŇAVÝ PAMPELIŠKOVÝ MED

Do hrnce dáme 300 g plně rozvitých pampeliškových květů a 50 g vonných bylin: máty, meduňky a levandule. Zalijeme je 1200 ml vody, přivedeme k varu a vaříme 10 minut. Přidáme dva dobře omyté citróny nakrájené na kolečka a necháme 24 hodin louhovat.

Byliny přecedíme, dobře přes plátýnko vymačkáme a do tekutiny přidáme 1 kg hnědého cukru. Přivedeme k varu a zvolna vaříme 3 hodiny na mírném ohni v nezakrytém hrnci do zhoustnutí. Med zkaramelizuje a ztmavne. Plníme do vyvařených skleniček, zavíčkujeme a necháme dnem vzhůru vychladnout. Z tohoto množství je cca 800 ml medu.

PESTO Z POPENCE

Jistě jste si už všimli, jaká že je moje oblíbená bylina. Přesně tak, je to popenec břechtanolistý, častá plevelná rostlina z našich zahrádek. Ale jakýpak plevel, já věřím tomu, že nám v naší zahradě roste vždy právě to, co zrovna potřebujeme, a popenec je bylina po všech stránkách obdivuhodná. Obsahuje vápník, železo, draslík, fosfor, selén, zinek a mnoho dalších zdravých prospěšných stopových prvků. Pro své svíravé působení zlepšuje trávení, tlumí průjemy a celkově podporuje látkovou výměnu. Působí také proti zánětům, hlavně v trávicím, dýchacím a vyměšovacím ústrojí. Pomáhá rovněž při kožních onemocněních.

Na jaře jsou mladé výhonky popence vítaným zpestřením jídelníčku. Mladé lístky mají svíravou, pepřnou chuť, vždyť dříve lidem popenec nahrazoval pepř a byl jako koření hojně používán. Velmi dobré je také popencové pesto k těstovinám. Misku popence opereme, otrháme pouze mladé, nejjemnější vrcholové lístky a rozmixujeme je se 100 g nasucho opražených slunečnicových semínek, 3 stroužky česneku, lžičkou soli a 50 – 70 ml panenského olivového oleje. Vmícháme do horkých těstovin.

Zdroj: Kuchařka ze Svatojánu

Přírodní zahrady

- Jak na přírodní zahradu Vám PORADÍ v Ekologickém institutu Veronica - PROVÁDÍ KONZULTACE PŘÍMO NA ZAHRADĚ, <http://www.veronica.cz/?id=418>
- **NECHEJTE SI CERTIFIKOVAT VAŠI ZAHRADU - ZÍSKEJTE PLAKETU PŘÍRODNÍ ZAHRADA »** Máte-li zahradu a hospodaříte ve spolupráci s přírodou, či jste alespoň k tomu nastoupili cestu, můžete získat prestižní plaketu "Přírodní zahrada". Tu má v Česku už bezmála 150 zahradníků. Plaketou dáváte najevo svoji filozofii a podporujete šíření myšlenky přírodního zahradničení. Více o udělení plakety na <http://www.veronica.cz/?id=563>
- Kde jsou přírodní zahrady v Česku?, Přehledná mapa přírodních zahrad na Ekomapě, http://www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín**
Relaxace i vzdělávání v ukázkové přírodní zahradě a ovocném sadu. Na pozemku za Centrem Veronica jsou dvě desítky starých stromů a nově přes padesát mladých stromků. Zahrada je budována v přírodním stylu, s využíváním prvků jako jsou vyvýšené záhony, bylinné záhony, sluneční past, jezírko a jiné. <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>

Publikace, časopisy, zpravodaje, učební pomůcky, hračky, odkazy a portály

- **Líska vydala 3 nové metodické listy Skřítko Lískáčka pro rodiny a 5 metodických listů pro školy.** Listy zasíláme členům Líska a členům Klubu Líska.
Více na <http://www.liska-evvo.cz/doc/klub-lisky>
- **4 ZVÍŘÁTKOVÉ HRY** už jsou tu! Hry pro děti od 3 let na zábavné učení zvířátek na statku, v lese a v ZOO. Dobře poslouží také jako obrázková knížka. Legraci si užijete i při procvičování logopedie. Jsou k mání na www.lucieernestova.cz
- **Moje Zdravá kuchyň má nyní i hravou variantu pro děti**, aby se mohly doma nebo ve škole bavit objevováním různých dobrot schovaných v obrázku: <http://www.ZdravaKuchyn.cz>
- Doporučujeme Vaší pozornosti nově spuštěný **web** nejen pro horolezce <https://www.climberbase.com/>, Myslíme, že pro všechny, kteří rádi cestují i lezou je to hodně užitečná pomůcka.
- Vyšel nový **zpravodaj ALCEDO**, http://www.alcedo.tym.cz/final_ZPRAVODAJ_kveten_2014.pdf
- Vyšlo nové číslo **Bulletinu AVPO**. Tentokrát se v něm představují členské organizace ORBI PONTES a Kolpingovo dílo České republiky. Dále uvnitř čísla najdete druhou část zamyšlení nad etickými a právními aspekty fundraisingu, jehož autorem je právní konzultant Mgr. Petr Vít, nebo přehledné shrnutí změn, které přinesl vznik nového rejstříku spolků. V plné kvalitě si všechna čísla Bulletinu můžete stáhnout na adrese <http://www.avpo.cz/2014/bulletin/>, kde je také možné se přihlásit k jeho odběru.

Zprávy a inspirace ze škol, neziskových organizací, veřejné správy

Ovlivňuje prostředí naše chování? Poskytuje dnešní bezpečný svět dětem to, co potřebují? Jak vytvořit hřiště podněcující kreativitu? Proč zapojovat děti a dospělé do tvorby prostředí, ve kterém žijí?

Nadace Proměny zve na **cyklus přednášek a akcí**, kde se o těchto tématech dozvíte víc: **exkurze** do tří školních zahrad vytvořených dětem na míru, **přednášky** českých i zahraničních odborníků, **divadlo a další akce** pro děti.

Začínáme ve čtvrtek 29. 5. exkurzí.

Podrobnosti k jednotlivým akcím najdete na www.nadace-promeny.cz.

Kontakt: Petra Hrubošová / manažerka komunikace

Nadace Proměny / Vinohradská 1511/230, 100 00 Praha 10

277 006 276 / 775 654 314 / petra.hrubosova@nadace-promeny.cz / www.nadace-promeny.cz

Zprávy z webových stránek a tisku, odborné články

Pust'te děti na čerstvý vzduch!

Dnešní děti si už neumějí hrát venku. Nelezou na stromy, nepořádají šiškové bitvy, neskáčou gumu. Jak se to ale mají naučit, když k tomu nemají podmínky ani příležitost?

Ještě před dvaceti lety byl pohyb dětí venku samozřejmostí, v dnešní době je ale všechno jinak. Svou roli při tom hraje velké pracovní vyčerpání rodičů a jejich nedostatek času na dítě, ale také všudypřítomnost techniky. Ta nám sice v soukromé, pracovní i komunikační rovině usnadňuje život, jenže zároveň nás nechává velmi lenivět.

Tento způsob života se samozřejmě přenáší i na děti, a to aniž by si to dospělí vždy dostatečně uvědomovali. A tak kolem sebe vidíme, jak již docela malé děti komunikují prostřednictvím mobilů a tráví čas u televize nebo i u počítače, přitom jsou ale silně ochuzeny o spontánní pohybové aktivity, o experimentování a improvizování v přírodě i o radost z poznávání a objevování nových věcí. Také čím dál víc ztrácejí přirozené osobní kontakty z dětské party, které jsou tolik důležité pro rozvoj sociálních dovedností, vyjadřovacích schopností, empatie apod.

Celý článek v příloze, nebo na <http://www.rodina.cz/clanek9691.htm>

Environmentální informační a komunikační servis Líska:

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, <http://www.liska-evvo.cz/rozesilka>
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.

Jak získat elektronickou rozesílku Líska:

Napište nám e-mail na: infoevvo@seznam.cz, telefon: 605 806 840

- **Webové stránky** www.liska-evvo.cz
- **Knihovna a videotéka.** <http://www.liska-evvo.cz/doc/knihovna>
- Prodej a distribuce materiálů k EVVO.
- **Krajský kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji** na www.liska-evvo.cz/akce
Společná prezentace a přehled akcí je významným tradičním nástrojem pro jednání s partnery, přípravu projektů i přiblížení EVVO veřejnosti a médiím. Pozvánky a informace zasílejte na elektronickou adresu Líska: infoevvo@seznam.cz
- **Publicita aktivit a organizací** (tiskové zprávy, články, informační a propagační materiály).
- **Osvětové a informační kampaně**, <http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>

❖ V příloze dnes najdete:

- Rozesílku 8/2014 - celý text v PDF
- Pozvánky na semináře a exkurze Líska
- Pozvánku a přihlášku na XI. Krajský veletrh EVVO – Den pro přírodu
- Plakát regionálních akcí v rámci kampaně Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny
- Plakát regionálních i vsetínských akcí v rámci kampaně Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené
- Pozvánky na akce a propozice soutěží v rámci kampaně Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené
- Propozice na 3. Žákovskou badatelskou konferenci
- Nabídku výukového programu Doba férová
- Pozvánky na akce Nadace Proměny
- Článek Ptáci – žijí tady s námi
- Článek Přírodní zahrady
- Článek Pust'te děti na vzduch
- TZ ke kampaním

Líska - o.s. pro EVVO ve Zlínském kraji, tel: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz, www.liska-evvo.cz

Líska najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách: Líska, o.s. / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny / Ptáci – žijí tady s námi / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené/Stromy a my/Cesty za poklady ve Zlínském kraji/ŽABAKO – žákovská badatelská konference/Skutečně zdravá škola

Rozesílku připravuje a rozesílá **Líska - občanské sdružení pro EVVO ve Zlínském kraji** s finanční podporou Zlínského kraje. Distribuci pro síť Mrkvíčka a MRKEV a účastníky projektu „Školní program EVVO krok za krokem“ zajišťuje ALCEDO – středisko volného času Vsetín, www.alcedovsetin.cz

Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.